

ΡΕΝΟ ΣΑΝΤΦΑΜΠΑ

Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΒΑΤΡΑΧΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΓΑΛΛΙΚΑ:

Βάλλο Παπαδοπούλου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΜΑΤΘΙΑΛΔΗ

Σουρούπωνα, όταν ο άσπρος καβαλάρης έμπαινε στην αυλή. Μα και πώς να πεις με βεβαιότητα αν ήταν νύχτα ή ημέρα, όταν ένας βαρύς ουρανός, φορτωμένος σύννεφα που δεν έλεγαν ν' ανοίξουν, τον τύλιγε απ' το Παρίσι μ' αυτά τα παγερά δυσοίωνα ερέβη; Του Αγίου Διονυσίου, και ο χειμώνας έχει φωλιάσει για τα καλά. Η νύχτα έπεφτε βαριά στον χρόνο, και στη ζωή του πλέον. Τέτοια ήταν η τάξη των πραγμάτων. Μα το φθινόπωρο αυτό του 1307, μαύρη νύχτα είχε πέσει στον Ναό, και ο Γεράρδος ήξερε πως έπρεπε να περιμένουν πολύ καιρό ακόμη μέχρι να 'ρθει η αυγή.

Ξεπέζεψε το άλογό του. Ο λευκός μανδύας του, σταμπωτός με τον κόκκινο σταυρό, ήταν νοτισμένος. Κι όμως, δεν είχε βρέξει. Από τον φόβο του μήπως τον ακολουθεί κανείς ή του έχει στήσει καρτέρι σε κάποιο από τα μονοπάτια που συνδέαν τα οχυρά των Ναϊτών μεταξύ τους, είχε λοξοδρομήσει εκατό φορές, αποφεύγοντας τους μεγάλους οδικούς άξονες και παρακάμπτοντας τα χωριά. Κι έτσι είχε τριπλασιάσει, τουλάχιστον, το σύνθηες δρομολόγιό του, και το άλογό του ήταν καταπονημένο. Τράβηξε κατά τη θάλασσα, για να δώσει την εντύπωση πως πήγαινε να μπαρκάρει· στη διακλάδωση, είχε πάρει τον δρόμο προς το Σεν Ζακ, για να μπλεχτεί με τους προσκυνητές· και τέλος, είχε ακολουθήσει τον δρόμο των μεγάλων караβανιών σαν τον έμπορο. Κι ώσπου

να φτάσει τελικά στην Καμπανία, είχε κάνει ουσιαστικά όλον τον γύρο του Παρισιού και των προαστίων του. Οι μύες του λαιμού του πονούσαν, εξαιτίας του ότι γύριζε συνεχώς να δει αν τον ακολουθούσε κανείς, κι αισθανόταν όλο του το σώμα πιασμένο λόγω της επίπονης αυτής απόδρασης.

Να ήταν η διαδρομή, ο ατέλειωτος δρόμος μέσω συνεχών παρακάμψεων από το ξημέρωμα; Να ήταν η αγωνία μην τον αναγνωρίσουν και τον συλλάβουν; Ή μήπως να ήταν απλώς αυτός ο φόβος στα σωθικά του για την κρίση του Θεού, η οποία είχε πέσει επάνω στο τάγμα του Ναού, που τον έλουζε με κρύο ιδρώτα, δημιουργώντας του την αίσθηση ότι ταξίδευε σαβανωμένος; Ένα ρίγος τον διαπέρασε, μόλις πάτησε το πόδι του κάτω. Οι πόνοι ξύπνησαν στα νεφρά και στους ώμους του, σαν να του έμπηγαν ένα παγωμένο εγχειρίδιο στην πλάτη.

Έκανε λίγη ώρα μέχρι να τανύσει το σώμα του τελείως, για να μην πιέσει τα νεφρά του, που είχαν μουδιάσει απ' τον καλπασμό. Μα καθώς τέντωνε έναν-έναν τους ζεσταμένους του μυς, ξεδιπλώθηκε το σώμα ενός γίγαντα, σώμα σμιλεμένο, θαρρείς, από χέρι χαλκουργού. Ο Γεράρδος είχε την κοιλιά του Ηρακλή, αλλά τα λεπτά χαρακτηριστικά του προσώπου του και τα κοντοκουρεμένα ξανθά του μαλλιά τού έδιναν τη γλύκα ενός μενεστρέλου που ξελογοιάζει όλα τα θηλυκά. Το γαλάζιο ατσάλινο βλέμμα του, που πάγωνε τον αντίπαλό του, πριν ακόμη αρχίσει η μάχη, ήταν ικανό να συγκεντρώνει θωπευτικά γυναικεία βλέμματα γεμάτα υποσχέσεις, κάνοντάς τες όλες να τρέμουν από μια ένοχη ηδονή. Φτάνοντας στον πύργο του Μενίλ, το βλέμμα του δεν είχε χάσει την ανησυχία του.

Αυτό το μέρος είχε ωστόσο κάτι το καθησυχαστικό. Ήταν ένα πρόσφατο οίκημα, χτισμένο επί βασιλείας του θεϊκού βασιλιά Λουδοβίκου, σε μια εποχή σχετικής ασφάλειας και μεγάλης αφθονίας. Αν και το αμυντικό στοιχείο δεν είχε θυσιαστεί, εν τούτοις είχε κρατηθεί διακριτικό ή είχε συνδυαστεί μ' ένα πιο βαρύ διακοσμητικό στιλ στην πρόσοψη. Μόλις πέρασε τον επι-

βλητικό περίφρακτο χώρο, μπήκε σ' ένα λιθόστρωτο προαύλιο, όπου δέσποζε μια κατοικία αρμονικών διαστάσεων. Τρία κρινάκια επάνω από την πόρτα δήλωναν ότι κάποιος βασιλιάς το είχε κρίνει αρκετά άνετο, ώστε να το συμπεριλάβει στο δρομολόγιο της περιοδεύουσας αυλής του. Ο πύργος ήταν μες στο δάσος, απομονωμένος από τα γύρω χωριά, και η εσπερινή σιγαλιά, όταν οι καθημερινές δραστηριότητες κόπαζαν, γεννούσε στην καρδιά του ταξιδιώτη ένα συναίσθημα γαλήνης.

Ο Γεράρδος άφησε να του ξεφύγει ένας αναστεναγμός ανακούφισης: δεν τον περίμεναν. Το μαντάτο, το απίστευτο μαντάτο, δεν πρέπει να 'χε φτάσει μέχρι αυτά τα μέρη της υπαίθρου. Το πρωί της ίδιας ημέρας, Παρασκευή και 13 –κακός οιωνός– την ημέρα της Σταύρωσης του Χριστού, κομισάριοι του βασιλιά παρουσιάστηκαν στη μονή του Παρισιού, έδρα του τάγματος στη Γαλλία, όπου είχε καταλύσει τον καιρό εκείνον ο μεγάλος μάγιστρος Ιάκωβος ντε Μολέ μαζί με τους ανώτερους αξιωματούχους του. Συνέλαβαν όλους τους αδελφούς μοναχούς κι έκλεισαν ολόκληρο το τάγμα στα βασιλικά μπουντρούμια. Η επιχείρηση, η οποία προετοιμαζόταν εδώ και έναν μήνα, σύμφωνα με όσα έλεγαν οι επιστολές που παρουσίασαν οι ένοπλοι άνδρες, είχε κρατηθεί μυστική. Παρά τη δύναμη των διασυνδέσεών του, ο μεγάλος μάγιστρος δεν το πληροφορήθηκε παρά μόνο μες στη νύχτα, πολύ αργά για να προφυλάξει τους ιππότες που παγιδεύτηκαν. Εγκαίρως όμως για να αναθέσει σ' έναν εξ αυτών τον θησαυρό που φυλαγόταν προσωρινά στο ακροπύργιο του Παρισιού. Δεν μπορεί να ήταν σύμπτωση: η όλη πλεκτάνη που στήθηκε εναντίον του Ναού συνέπεσε χρονικά με τις ημέρες κατά τις οποίες το πολυτιμότερο περιουσιακό του αντικείμενο περνούσε από την παρισινή έδρα. Ήσαν οι κατάσκοποι του βασιλιά καλύτερα πληροφορημένοι απ' αυτούς του Ναού; Ο Ιάκωβος ντε Μολέ και οι ανώτεροι αξιωματούχοι του είχαν έρθει από την έδρα του τάγματος, στην Κύπρο, γι' αυτόν τον λόγο, για να αποθέσουν σ' ένα μέρος, το οποίο θα γνώριζε μόνο ο μάγιστρος, το

πιο πολύτιμο πετράδι απ' όλα τα πλούτη που ήσαν συγκεντρωμένα στους Αγίους Τόπους. Εδώ και κάμποσα χρόνια, οικοδόμοι τεχνίτες εργάζονταν αμισθί υπό την προστασία των Ναϊτών, για να ενισχυθεί η κατασκευή της μυστικής κρύπτης, που περιείχε τον θησαυρό, και να φτιαχτεί ένας πιο πολύπλοκος μηχανισμός πρόσβασης. Κι ακριβώς την ημέρα που ο μεγάλος μάγιστρος ετοιμαζόταν να καταθέσει εκεί το πολυτιμότερο κομμάτι, υπό την εποπτεία τριών αξιωματούχων, εξαπολύθηκε μια εκτεταμένη επιχείρηση εκκαθάρισης εναντίον της έδρας του τάγματος στο Παρίσι. Όχι, κανείς δεν πίστευε στο τυχαίο.

Ο Γεράρδος Μοντγκερέν ήππευε όλη ημέρα, επιτρέποντας στο υποζύγιό του μόνο σύντομες αναπαύσεις, αναγκαίες για να μην καταρρεύσει. Η βάση του δεν ήταν μακριά: θα έφτανε το ίδιο κιόλας βράδυ. Κι εκεί, θα μπορούσε να βρει ένα ξεκούραστο άτι, λίγη ανάπαυση και μια μικρή συνοδεία. Πώς μπορούσε όμως να μεταβεί εκεί απευθείας, χωρίς να κάνει μια παράκαμψη από τον πύργο της Ματθίλδης; Η καρδιά του ράγιζε στη σκέψη του ταξιδιού που τον περίμενε, της εξορίας, αναγκαίας δίχως άλλο, μόλις εκπληρωνόταν η ευγενής αποστολή του: δεν θα μπορούσε να αντεπεξέλθει ποτέ χωρίς να δει μια τελευταία φορά εκείνη που αγαπούσε. Η αγάπη του τού μετάγγιζε νέα αποθέματα ενέργειας τις στιγμές που ένιωθε αποκαρδιωμένος.

«Γεράρδε», του έλεγε εκείνη, «ο Θεός σ' έβαλε στον δρόμο μου».

– Κι ο διάολος δεν άφησε μια τέτοια ευκαιρία ανεκμετάλλευτη, χαμογελούσε αυτός θλιμμένα.

– Είμαι πολύ αδαής για να μπορώ να ξεχωρίσω τι είναι σταλμένο απ' τον έναν και τι απ' τον άλλον. Αδυνατώ όμως να σκεφτώ την αιώνια μακαριότητα χωρίς εσένα πλάι μου.

– Μάλλον την καταδίκη προβλέπω να μοιραζόμαστε.

– «Ο Παράδεισος είναι όπου είμαστε και οι δυο μαζί».

Αυτή η φράση, η οποία είχε γραφτεί σε κάποιο βιβλίο και μετά την παπαγάλιζαν εκατομμύρια στόματα, έμοιαζε ξαφνικά

να μεταφέρει μια φοβερή αλήθεια. Γιατί ανταποκρινόταν σ' αυτό ακριβώς που ένιωθε στα τρίςβαθα της ψυχής του. Κι οι απειλές των ιερέων τώρα του φαίνονταν μάταιες μπροστά σ' αυτή τη βεβαιότητα που πήγαζε από τα βάθη των αιώνων. «Αγαπώ» σημαίνει επιθυμώ να μοιραστώ την αιωνιότητα με τη σύντροφο της ζωής μου.

Μα οι απειλές γρήγορα ξανάπαιρναν τα σκήπτρα. Ο στρατιώτης-μοναχός, παραβιάζοντας τον όρκο αγνότητας, όχι μόνο είχε θέσει σε κίνδυνο την ψυχή του αλλά είχε επισπεύσει την οργή του Θεού, η οποία έπεσε σαν τον κεραυνό επάνω στο τάγμα του. Εδώ και έναν χρόνο, που διαρκούσε αυτό το ένοχο νταραβέρι με την πυργοδέσποινα του Μενσίλ, τα προμηνύματα είχαν πολλαπλασιαστεί και κάθε φορά ο Γεράρδος δεσμευόταν να διαλύσει αυτή τη σχέση που απειλούσε τους αδελφούς του αλλά κι αυτόν τον ίδιο. Και μετά πάλι έλεγε ότι κι άλλα πολλά κακά, πολύ πιο σοβαρά, είχαν σπιλώσει την αρχική αγνότητα του Ναού και ότι η ειλικρινής αγάπη που τον συνέδεε με τη Ματθίλδη δικαιολογούσε εν μέρει αυτή του την αδυναμία. Ο Θεός της αγάπης δεν μπορεί να είναι τόσο αδιάλλακτος μπροστά στην τέλεια συμφωνία δύο ψυχών.

Η βαθμίδα που κατείχε στους κόλπους του τάγματος και η θέση του πλάι στον μεγάλο μάγιστρο προσέδιδαν αναπόφευκτα μια πιο σοβαρή διάσταση στο κρίμα του, και το πρωί, όταν ο Γεράρδος παρέλαβε μέσα από τα χέρια του Ιακώβου ντε Μολέ την πολύτιμη παρακαταθήκη, την οποία όφειλε να τοποθετήσει σε ασφαλές μέρος, προσευχόταν μέσα του να τον αξιώσει ο Θεός να φέρει εις πέρας την αποστολή του. Λίγες ώρες αργότερα, κατάλαβε πως η προσευχή του δεν είχε εισακουστεί. Η τύχη του κόσμου βρισκόταν στα χέρια ενός καταραμένου ιπότη, καταραμένου λόγω της μόνης αδυναμίας της ψυχής του. Παρά το οπλισμένο χέρι του αγγέλου που ένιωθε επάνω απ' το κεφάλι του, παρά τον βαρύ ουρανό γεμάτο κατηγορίες που βάραινε τη συνείδησή του απ' το Παρίσι, δεν κατάφερε να το πάρει απόφαση να μεταβεί απευθείας

στη βάση του. Η Μαθίλδη ήταν έγκυος οκτώ μηνών και κάτι. Τα διακριτικά μηνύματα που λάμβανε από τον πύργο τον έκαναν να προαισθάνεται μια κοντινή μα επικίνδυνη λευτεριά. Το παιδί ήταν πολύ δυνατό κι η μητέρα εξαντλημένη, πριν καν αρχίσουν οι ωδίνες.

Πώς να εξοριστεί, πώς να εκπληρώσει ελαφρά τη καρδιά την ιερή αποστολή που του είχαν εμπιστευτεί μ' αυτό το βάρος στη μνήμη του; Έπρεπε να τη δει, έπρεπε να μάθει. Αν έμενε μια τελευταία ελπίδα για τη σωτηρία της ψυχής του, πήγαζε απ' τη Μαθίλδη· αν ξαναρχόταν η αυγή στη μακριά νύχτα του Ναού, μέσα από την κοιλιά της θα ανέτελλε. Γιατί ο Γεράρδος δεν ήταν ένας ανώνυμος ιππότης. Στις φλέβες του κυλούσε ένδοξο αίμα, που το όνειδος της νοθείας δεν θα το εμπόδιζε να κυλά και στις φλέβες του γιου του. Το αίμα του Ναού, το αίμα της Θυσίας.

Μόνο που οι δάδες που έβλεπε να πηγαινοέρχονται στα παράθυρα τον έκαναν να ανησυχεί. Η πυρετώδης αναστάτωση της κατοικίας ήταν αφύσικη. Ήταν δυνατόν να μαθεύτηκε κι εδώ η είδηση; Ή μήπως για χάρη της νεαρής λεχώνας ήταν όλος ο πύργος στο πόδι; Και οι δύο υποθέσεις ήταν εξίσου αγωνιώδεις. Η άφιξή του ωστόσο έγινε αμέσως αισθητή. Οι υπηρέτες μαζεύτηκαν γύρω του, βοηθώντας τον να απομακρύνει τη βαριά του κάπα κι οδηγώντας το άλογό του στους στάβλους. Όλες οι κινήσεις έγιναν χωρίς καμμία κουβέντα· κι ο Γεράρδος δεν τους χάρισε ούτε μία ματιά. Τα μάτια του γύρευαν αυτόν που θα μπορούσε να του δώσει ακριβή αναφορά.

«Κύρη Γεράρδε! Κύρη Γεράρδε! Επιτέλους, ήρθατε».

Το πρόσωπο του γερο-Βερνάρδου, οικονόμου της Μαθίλδης, ήταν τσιτωμένο από την αγωνία. Ο κοιλαράς γεράκος, με μάτια πλημμυρισμένα από βαθύτατη καλοσύνη, ερχόταν προς το μέρος του ξεφυσώντας, μ' έναν ελαφρύ τριποδισμό, που θα ήταν αστείος αν απουσίαζε η ένταση που μαρτυρούσαν τα χαρακτηριστικά του.

Αυτό όμως που ανησυχούσε πιο πολύ τον Ναίτη ήταν το γεγονός πως όλοι τον περίμεναν, πράγμα που σήμαινε ότι το χέρι του

βασιλιά είχε χτυπήσει κι αυτήν την πόρτα, κι ότι η Ματθίλδη ανησυχούσε για λογαριασμό του. Οι φόβοι του επιβεβαιώθηκαν ευθύς αμέσως. Το πρωί της ίδιας ημέρας, το οχυρό της περιοχής είχε κυκλωθεί από άνδρες του τοποτηρητή, οι οποίοι είχαν παρουσιάσει τις σχετικές βασιλικές επιστολές. Εις το όνομα του Φιλίππου, του αποκαλούμενου τέταρτου, και τόσο άστοχα επονομαζόμενου Ωραίου, συνελήφθησαν όλοι οι ιππότες, οι λοχιές έως και οι τεχνίτες που τελούσαν υπό την προστασία του Ναού. Η επιχείρηση καταστολής ήταν πολύ πιο σκληρή απ' ό,τι στο Παρίσι.

– Άρα, λοιπόν, η επιχείρηση είχε σχεδιαστεί επισταμένως... Σε όλα τα φρούρια του βασιλείου, αν είναι έτσι... Δεν ξέφυγε κανείς;

– Μόνο ένας λοχίας-αδελφός. Αυτός ήρθε να μας φέρει την είδηση. Δίχως άλλο πίστευε πως θα σας έβρισκε εδώ.

Ο Γεράρδος σκίρτησε. Όστε, παρ' όλες τις προφυλάξεις του, ορισμένοι αδελφοί από τη βάση του γνώριζαν τη σχέση του με τη Ματθίλδη. Κι όμως, ποτέ δεν είχε αντιληφθεί το παραμικρό. Οι άνδρες του τον σέβονταν πολύ κι αναμφίβολα γνώριζαν υπό ποιες συνθήκες είχε πλεχτεί αυτό το ειδύλλιο. Γνώριζαν και τη Ματθίλδη και ήξεραν πως ήταν μια γυναίκα με ήθος. Μια πυργοδέσποινα, που χήρεψε πολύ νέα και δεν έχει παιδιά, έχει ανάγκη από έναν προστάτη, κι αν τα αδέλφια της δεν φρόντιζαν να της βρουν εγκαίρως έναν σύζυγο κατάλληλο, δεν ήταν αναμενόμενο να πιαστεί απ' το πρώτο μπράτσο που θα μπορούσε να τη συντρέξει; Η έδρα των Ναϊτών ήταν κοντά, και ο Γεράρδος ντε Μοντγκερέν είχε τοποθετηθεί εδώ και λίγο καιρό ταξίαρχης. Όλοι οι ιππότες υπό τις διαταγές του θα έσπευδαν να συμπαρασταθούν στη Ματθίλδη σε περίπτωση ανάγκης: ήταν φυσικό ένας πιο τρυφερός δεσμός να ενώσει τις δύο καρδιές, αυτήν της όμορφης χήρας μ' αυτήν του ρωμαλέου ταξίαρχη.

Στην αρχή, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένας έρωτας χωρίς ελπίδα, σαν αυτόν που τραγουδούν οι τροβαδούροι, ένα άυλο

πάθος που εμψυχώνει την ώρα της μάχης και στηλιτεύεται μόνο από τη στενομουαλιά των εξομολογητών. Για να 'χουν κάτι να απασχολούνται οι αποκαμωμένοι πολεμιστές, βάλθηκαν οι ποιητές να τραγουδούν το πλατωνικό πάθος και την πικρή γλύκα των δοκιμασιών του έρωτα. Αυτό πίστευε ο Γεράρδος, όπως και όλος ο κόσμος, κι άφησε την καρδιά του να χαριεντίζεται, χωρίς να πάει ο νους του στο κακό.

Δίχως άλλο, έπρεπε να είχε περιοριστεί εκεί, και, αν ήταν στο χέρι τους, θα είχαν μείνει σ' αυτό το στάδιο: οι δύο ερωμένοι ήσαν πολύ μυαλωμένοι για να δώσουν από μόνοι τους σάρκα και οστά σε μια τόσο αγνή σχέση. Αλλά εδώ και λίγο καιρό, ο πατέρας του Γεράρδου τον πίεζε να του δώσει έναν εγγονό, σαν να είχε προβλέψει τον ερχομό της αυγής εκείνης της πένθιμης Παρασκευής και 13. Μόλις έμαθε τη σχέση του γιου του με την όμορφη πυργοδέσποινα, πήρε την κατάσταση στα χέρια του, με την αμίμητη σκληρότητα αυτών που, οδεύοντας προς το τέλος της διαδρομής τους, βιάζονται να χαράξουν το βήμα της επόμενης ημέρας. Λίγο τους νοιάζει η νομιμότητα. Το αριστοκρατικό αίμα δεν φοβάται τη νοθεία, ότι κι αν λέει η Εκκλησία και η κοινωνία. Υπάρχουν κληρονομιές πολύ πιο ιδιάζουσες, από τη φύση τους, αλλά και πολύ πιο σημαντικές, για να κληροδοτηθούν, από αυτές που βασίζονται στα επικυρωμένα έγγραφα των νοταρίων.

Ένας γιος, ναι, όχι όμως καρπός αγάπης. Μυστήρια τα παραστρατήματα της ανθρώπινης ψυχής. Το όριο ανάμεσα στην αμαρτία και στην εξιλέωση καμμιά φορά είναι τόσο ρευστό. Για τον Γεράρδο, αμαρτία ήταν το ότι είχε αθετήσει τον όρκο αγνότητας που είχε δώσει και είχε προδώσει την αγνή αγάπη που έτρεφε για την όμορφη κυρά, απρόσιτη σύμφωνα με τους κανόνες ευγενείας. Αλλά στο βασανισμένο μυαλό του, το πάθος που τον συνέδεε με τη Μαθίλδη διέγραφε το παράπτωμά του, λες και η ειλικρίνεια των συναισθημάτων που ωρίμασαν με τον χρόνο είχε εξαγνίσει τη ζωώδη επιθυμία που τον είχε σπρώξει αρχικά κοντά σ' αυτή τη γυναίκα. Η αληθινή αγάπη είναι άλλοθι για κάθε ακρότητα,

για κάθε ακολασία. Ακόμη κι ο Θεός θα του το συγχωρούσε που αγάπησε τόσο πολύ.

Για τον πατέρα του, αντιθέτως, αυτή η αγάπη, από μόνη της, ήταν κατακριτέα, μετατρέποντας μια πράξη που διαπράχθηκε εν ψυχρώ, κατ' εκτέλεση της πατρικής εντολής, σε μια ένοχη πράξη τρέλας. Ο πατέρας είχε αναλάβει την ευθύνη της καταπάτησης του όρκου, μα δεν θα συγχωρούσε ποτέ στον γιο του το ότι διατηρούσε αυτή τη σχέση πέρα από τον χρόνο που απαιτούνταν για να σπείρει έναν κληρονόμο. Η νόμιμη επιθυμία της πατρότητας είχε μεταλλαχθεί σε λάγνα παραφορά.

Και τώρα, η ίδια αυτή πατρική εξουσία, η οποία του είχε επιβάλει αυτή τη σχέση, του επέτασσε να τη διαλύσει. Σε κάθε συνάντηση με τον πατέρα του, επανερχόταν η ίδια ερώτηση κι επαναλαμβάνονταν οι ίδιες εντολές. Για πόσο καιρό ακόμη ήταν υποχρεωμένος να ανέχεται αυτήν την τόσο άχρηστη και τόσο καταδικαστέα σχέση; Ο Γεράρδος του έδινε την υπόσχεσή του και μετά δεν την τηρούσε. Είχε πάει και πάλι στο Παρίσι, για να δει τον πατέρα του· η συνάντησή τους ήταν τρικυμιώδης και για άλλη μια φορά είχε υποχωρήσει, υποσχόμενος να μην ξαναδεί αυτήν που αγαπούσε. Για άλλη μια φορά, δεν κράτησε τον λόγο του.

Κι όμως, όπως ακολουθούσε τον Βερνάρδο εν μέσω όλης αυτής της πυρετώδους αναταραχής στους διαδρόμους και στις ανάστατες αίθουσες, ένιωθε σαν συγχωρημένος. Ο πύργος ήταν ένα λιμάνι για έναν φυγά αδελφό, χάρη στον οποίο σώθηκε μια ζωή από την εκτεταμένη παγίδα των κομισάριων του βασιλιά. Η επιθυμία του, επάνω απ' όλα, να ξαναδεί τη Μαθίλδη τον κράτησε μακριά απ' την ποντικοπαγίδα, και μαζί μ' αυτόν και το ιερό κειμήλιο που φυλούσε επάνω του. Χωρίς την αγάπη του, θα είχε σπύσει άρον-άρον στη βάση του, η οποία τελούσε ακόμη υπό την κατοχή των ανδρών του τοποτηρητή, και ο θησαυρός θα είχε πέσει στα χέρια τους. Η αμαρτία του κυοφορούσε τον σπόρο της σωτηρίας του. Παρακούοντας τον πατέρα του κι ακολουθώντας τη φωνή της καρδιάς του, είχε σώσει τον Ναό.

Ἡ μάλλον ὄχι, ἡ σωτηρία του προήλθε ἀπὸ τὴν ιερὴ παρακαταθήκη που εἶχε παραλάβει τὴ νύχτα ἀπὸ τὰ χέρια του μεγάλου μαγίστρου. Ὁ θησαυρὸς αὐτὸς τον καθαγίαζε, τον προστάτευε και τον καθιστοῦσε ἀτρωτο. Μέχρις ὅτου να τον ασφαλίσει στὴν κρύπτη, ὁ Θεὸς θα ἔστεκε φύλακας-ἄγγελος ἐπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του θεματοφύλακά του. Μετά...

«Τὸ χέρι του Θεοῦ φυλά και τον αμαρτωλό, φυλά και τον ἀναμάρτητο», μουρμουράει σαν να μονολογεῖ. Κι αὐτὸ τὸ χέρι, ἐπάνω στο στήθος του, εἶναι τὸ φυλαχτὸ που τον γλύτωσε ἀπ' τὸ βασιλικὸ ἀπόσπασμα. Ὁ λογισμὸς του πάει ἄξαφνα στὴ Ματθίλδη. Μα γιατί δεν ἔτρεξε να τον προὔπαντήσει; Πονούσε;

– Ἡ κυρά μας πέρασε ἓνα ἰσχυρὸ σοκ, ὅταν ἔμαθε τὸ νέο. Ἡ μαμὴ εἶναι στο προσκεφάλι της. Φοβάται για τὸ παιδί που ἔχει στὴν κοιλιὰ της.

– Πού εἶναι; Στὴν κάμαρά της;

– Εἶναι γυναικεῖο θέμα, κύρη, φοβάμαι ὅτι...

– Πανάθεμά σε, ἄσε με να περάσω!

Ὁ Βερνάρδος σταυροκοπιόταν. Να βλαστημάς τέτοιαν ὥρα, δεν φέρνει γρουσουζιά; Ἦδη ὁμως ὁ Γεράρδος τον εἶχε κάνει πέρα και σκαρφάλωνε τὴ σκάλα, ἐνῶ ἀπὸ πίσω του ερχόταν ὁ μικροκαμωμένος ἀνθρωπάκος, που προχωροῦσε με μικρὰ πηδηματάκια, σφουγγίζοντας τὸ μέτωπό του. Μια ξαφνικὴ κραυγὴ, παρατεταμένη σ' ἓναν στεναγμὸ πόνου, τον καθοδήγησε, κάνοντάς τον να επιταχύνει τὸ βῆμα του. Ἡ κάμαρα τῆς Ματθίλδης ἦταν ἡ τελευταία ἀπὸ μία μεγάλη σειρὰ δωματίων χωρὶς διάδρομο. Στον προθάλαμο, οἱ γυναῖκες θέλησαν να τον σταματήσουν. Εκείνος τις ἔκανε πέρα χωρὶς καμμία λεπτότητα. Ἡ μαμὴ, ἀκούγοντας τὴ φασαρία, πρόβαλε στὴν πόρτα. Ἡ ἀταραξία της, ἡ ὁποία δεν τὴν εγκατέλειπε ποτέ, οὔτε στὶς πιο δύσκολες στιγμές, ἠρεμεῖ αὐτὸματα τον ἱπότη.

– Περάστε, κύριε. Ἡ παρουσία σας θα τὴν καθησυχάσει. Δεν εἶναι να γεννήσει τώρα ἀμέσως, πάντως ἀπόψε, δίχως ἄλλο.

Ἡ γριά Ἀγνή ἦταν κάπως στρυφνὴ στὴν ὄψη και γκρινιαρὰ ὡς χαρακτήρας, ἀλλὰ ἦταν καθησυχαστικὴ, λες και οἱ χοντρο-

κομμένοι τρόποι της ήσαν μια εγγύηση για το ότι ήξερε τι έκανε. Δεν είχε χάσει ποτέ παιδί, ακόμη και στις πιο δύσκολες περιπτώσεις, και τη δεχόσουν όπως παίρνεις ένα πικρό σιρόπι, στραβομουτσουνιάζοντας μεν, σίγουρος δε για την αποτελεσματικότητά του. Το ροδαλό πρόσωπο της χωριάτισσας ήταν φαγωμένο απ' τις ρυτίδες, εκτός από τα ζυγωματικά της, ανυψωμένα και σιλπανά, που έκαναν τα μάτια της να σπινθηρίζουν πίσω απ' τα μισόκλειστα βλέφαρά της. Η εμπιστοσύνη που σου ενέπνεε έκανε τη μισή δουλειά. Όπως και η ντροπή που αισθάνονταν οι γυναίκες μπροστά της, σαν να 'σαν αυτές υπεύθυνες για την παραμικρή επιπλοκή που παρουσιαζόταν. «Το κατευχαριστήθηκες όταν το 'κανες, ε, τώρα θα το πληρώσεις αποσώνοντάς το· θεία δίκη», έλεγε σ' όσες γκρίνιαζαν πολύ. Την αντιπαθούσαν· τη διαολόστελναν, όταν δεν την είχαν πια ανάγκη· δεν ήθελαν όμως καμμία άλλη.

Κι όμως, ούτε με το καλό ούτε με το κακό δεν κατάφερνε να ηρεμήσει τη Μαθίλδη, η οποία ακουγόταν να βογκά ακόμη στην κάμαρά της. Ο Γεράρδος ακολούθησε τη μαμή προς το κρεβάτι με τις κλειστές κουρτίνες.

– Ανέβασε πυρετό. Δεν είναι τίποτε σοβαρό, μα πρέπει να την ηρεμήσουμε. Αδύναμη κράση, θα τα πάει καλύτερα στα επόμενα. Αφού όμως πρέπει να το περάσει κι αυτό... Μιλήστε της, κύριε. Για του λόγου σας ανησυχούσε. Εξάλλου, σειρά σας είναι. Τι τα θέλετε, με κούρασε. Την είχατε στη χαρά, θα την έχετε και στον πόνο.

– Ω, Γεράρδε! Μπορέσατε να τους ξεφύγετε;

– Ησυχάστε, Μαθίλδη. Όλα θα πάνε καλά. Ήρθα, βλέπετε, σ' εσάς, πριν παρουσιαστώ στη βάση μου.

– Τι καλά που κάνατε! Ο Θεός οδήγησε τα βήματά σας. Εκεί κάτω...

– Το ξέρω. Μου τα διηγήθηκε ο Βερνάρδος. Και στο Παρίσι τα ίδια, έγιναν συλλήψεις Ναϊτών, όπως και σε όλη τη Γαλλία σίγουρα.

– Θεός φυλάξοι! Γιατί τόσο μένος εναντίον σας, εναντίον μας;

– Ησυχάστε, καλή μου φίλη. Ναι, ο Θεός μας φυλά: έβαλε στα χέρια μας μια παρακαταθήκη τόσο ιερή που θα είναι υποχρεωμένος να μας προστατεύει μέχρι να τοποθετηθεί σε ασφαλές μέρος. Πάει καιρός που οι απειλές βαραίνουν επάνω απ’ τα κεφάλια μας. Το τάγμα μπορεί να εξαφανιστεί. Ο θησαυρός του όμως θα επιζήσει.

– Μην προκαλείτε τον Θεό, καλέ μου φίλε. Το χέρι Του σήμερα ήταν επάνω σας. Πού θα ’ναι όμως αύριο;

– Μη φοβάστε. Δεν προστατεύει τον αμαρτωλό αλλά αυτό που κουβαλά επάνω του.

Και το χέρι του ιππότη ακουμπά πάλι στο στέρνο του, στο μικρό δερμάτινο πουγκί, για το οποίο τόσοι άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και τόσες στρατιές θα σφαγιάζονταν. Επάνω του είχε κεντημένο ένα περίεργο σύμβολο: τον σταυρό των Ναϊτών, του οποίου το επάνω άκρο συστρεφόταν σε μεγάλη φλόγα. Τότε κατάλαβε η Ματθίλδη, και η ανησυχία της διπλασιάστηκε.

– Ο θησαυρός του Ναού; Και τον κουβαλάτε επάνω σας; Θεός φυλάξοι! Είστε ένας κινούμενος στόχος που εποφθαμιούν όλοι. Γεράρδε, θα μου πείτε επιτέλους περί τίνος πρόκειται;

– Ο θησαυρός μας, εδώ και πολύ καιρό, είναι ασφαλισμένος, κατά ένα μέρος, στην έδρα μας στην Κύπρο, αλλά το πιο βασικό σ’ ένα μυστικό μέρος. Λίγοι είναι αυτοί που γνώριζαν την ύπαρξή του. Και σήμερα είναι όλοι τους στα βασιλικά μπουντρούμια. Εκτός από μένα. Πόσο αξίζει σε χρυσό; Με το χρυσάφι αυτού του θησαυρού θα μπορούσα να σας έχω σαν βασίλισσα εις τους αιώνας των αιώνων. Λείπει όμως ένα κειμήλιο απ’ αυτή τη λειψανοθήκη. Γι’ αυτό το κειμήλιο, όλοι οι βασιλείς εις τους αιώνας των αιώνων θα έδιναν όλο το χρυσάφι τους και τα στέμματά τους. Και χίλιοι ιππότες χάθηκαν, χωρίς να μετανιώσουν ούτε για μία στιγμή που δίνουν και τη ζωή τους.

– Τη ζωή τους; Γεράρδε...

– Ησυχάστε. Μόνον ένας θα τους ξεφύγει. Τι έχω να φοβηθώ με τόσο ισχυρή προστασία; Κι όταν θα έχω ολοκληρώσει την αποστολή μου...

– Μη λέτε τίποτε! Το μέλλον δεν μας ανήκει!

– Ανήκει όμως σ' αυτό εδώ.

Κι ο ιππότης ακουμπά το χέρι του τρυφερά επάνω στη φουσκωμένη κοιλιά της γυναίκας. Ναι, το μέλλον ήταν εκεί, γιατί ο κόσμος όλος ξαναγεννιέται μέσα από κάθε παιδί που βλέπει το φως της ημέρας. Σε είκοσι χρόνια, το Τάγμα του Ναού δεν θα υπάρχει πια· αλλά ένας ιππότης, έτοιμος να πάρει τα όπλα, θα αναστήσει το όνομά του. Ένας ιππότης, εκπαιδευμένος σύμφωνα με το πνεύμα του Ναού, θα μεταδώσει τις αξίες του σε άλλους πολεμιστές. Ο θησαυρός θα του δώσει όλα τα εφόδια, για να ξαναπάρει τα όπλα εναντίον των Σαρακηνών, και το κειμήλιο που μεταφέρεται σήμερα θα κάνει μια ημέρα ποντίφικες και βασιλείς να τρέμουν. Ο βασιλεύς Φίλιππος θα έχει πεθάνει, όπως και ο πάπας Κλήμης. Θα 'ρθουν άλλοι καιροί, όπου θα υπάρχει ανάγκη ίδρυσης ενός νέου Ναού.

Διότι δεν έχει σημασία το οικοδόμημα, αρκεί τα θεμέλια να είναι γερά. Εδώ και δύο αιώνες, οι μοναχοί-στρατιώτες έζησαν τη μετάθεση του Ναού του Σολομώντος. Οι τοίχοι του είναι πρόσφατοι, σπλωμένοι σίγουρα από τους άπιστους οικοδόμους, αλλά οι βάσεις είναι αυτές του μεγάλου βασιλιά του Ισραήλ. Έτσι θα γίνει και με τον αυριανό Ναό: τι σημασία έχει ποιος τον χτίζει, αν μες στα σωθικά του παραμένει ζωντανή η ανάμνηση αυτού που είναι;

– Ιδού ο κληρονόμος των Ναϊτών. Δεν είναι καλό ένα τέτοιο μυστικό να αποθηκευτεί σε μία μόνο μνήμη. Ναι, Ματθίλδη, σήμερα που ο θησαυρός δεν βρίσκεται πλέον παρά μόνο στα χέρια μου και στις αναμνήσεις μου, είναι καλό να σας τον δείξω και να σας αποκαλύψω τι ξέρω γι' αυτόν. Είναι ένα φοβερό μυστικό, το οποίο μπορεί να φυλάει μόνο όποιος είναι άξιος του. Και μέχρι σήμερα, να 'στε σίγουρη, δεν υπήρξε κανένας τέτοιος. Ούτε ο

μεγάλος μάγιστρος ούτε κανένας βασιλιάς ούτε ο ίδιος ο πάπας δεν μπορούσε να πλησιάσει εκεί χωρίς να κινδυνεύει. Ο Ναός, κι εγώ προσωπικά, επί του παρόντος, δεν είμαστε παρά μόνο οι θεματοφύλακες. Αν αποτύχω στην αποστολή μου, ορκιστείτε μου ότι δεν θα αποκαλύψετε το μυστικό που σας εμπιστεύομαι παρά μόνο σε όποιον είναι άξιος να το κρατήσει.

– Έχετε τον λόγο μου, Γεράρδε.

– Και ορκιστείτε μου ότι θα μάθετε στον γιο μας να σέβεται τον Ναό. Τον ορίζω σήμερα μοναδικό νόμιμο κληρονόμο αυτού του μυστικού, επιφορτισμένο να το μεταδώσει με τη σειρά του στο τάγμα που θα αναβιώσει, μέχρι την ημέρα που θα γεννηθεί ο μοναδικός άξιος κληρονόμος αυτού του κειμηλίου. Δεν είμαστε τίποτε άλλο παρά μόνο γέφυρες που εκτείνονται επάνω απ' την άβυσσο του χρόνου, Μαθίλδη. Μοναδική μας ελπίδα είναι να καταστήσουμε δυνατό μια ημέρα να υπάρξει μια άλλη όχθη.

– Ήεις είστε ο κύριός μου και αφέντης μου. Ότι πείτε, να ξέρετε ότι θα γίνει. Απ' τη στιγμή που εσείς σπείρατε μέσα μου τον σπόρο του, το ξέρετε, ο γιος μου σας ανήκει.

Ο ιππότης κάθισε στο κρεβάτι κι έκλεισε ανάμεσα στις παλάμες του τα ζεστά και ιδρωμένα χέρια της γυναίκας. Μιλούσε για ώρα, ανατρέχοντας σε περασμένους αιώνες μέχρι τον Σολομώντα, κάνοντας να παρελάσουν μπροστά τους όλοι οι πατριάρχες μέχρι τον Αδάμ, και φτάνοντας σιγά-σιγά και πάλι μέχρι τις ημέρες μας, μέχρι αυτόν τον ανάξιο βασιλιά, τον Φίλιππο της Γαλλίας, τον τόσο άστοχα επονομαζόμενο Ωραιο, ο οποίος θεωρούσε τον εαυτό του διάδοχο των βασιλέων της Ιουδαίας, ενώ δεν ήταν παρά ο δήμιος του Ναού· μέχρι και τον ανίκανο πάπα με το απατηλό όνομα Κλήμης, ο οποίος ήθελε να κραδαίνει τη διπλή ρομφαία και γονάτιζε ξεδιάντροπα στα πόδια των βασιλιάδων. Στα χέρια του έλαμπε το μόνο αστέρι του φυλαχτού που έφερνε στα απροσπέλαστα ερέβη της εποχής μας. Ναι, η ελπίδα αυτού του κόσμου ήταν στα χέρια του, και δεν είχε κανέναν, κανέναν απολύτως, να τη μεταβιβάσει.

Σε ποιον να εμπιστευτεί τη σωτηρία του κόσμου, όταν βασιλεύει σ' ένα κομμάτι γης σε εμπόλεμη κατάσταση ή σε αντιπαλότητα με τον γείτονά του; Ο βασιλιάς της Γαλλίας θα το χρησιμοποιούσε ενάντια στον Άγγλο ομόλογό του κι ο πάπας ενάντια στον αυτοκράτορα. Και ο πιο μικρός φεουδάρχης θα σκεπτόταν να το εκμεταλλευτεί για να μεγαλώσει τον κλήρο του παρά για να διασφαλίσει μέσω αυτού την ενότητα της χριστιανοσύνης και τη δύναμη ενός μεγάλου βασιλείου στη Δύση. Ο Θεός αποσύρθηκε απ' αυτόν τον κόσμο και θα επανέλθει μόνο όταν οι άνθρωποι του παραχωρήσουν τη θέση που του αναλογεί. Κι αυτός ο θησαυρός θα αποτελέσει το εχέγγυο της νέας συμμαχίας.

Η Ματθίλδη άκουγε, αφοσιωνόταν, κατέγραφε. Τρομαγμένη απ' το τεράστιο φορτίο ευθύνης, το οποίο θα επωμιζόταν από τώρα, κρεμόταν απ' αυτά τα χείλη που ποτέ δεν είχαν αρθρώσει μπροστά της τίποτε άλλο πέρα από λόγια αγάπης, εκλεπτυσμένα δεκαπεντασύλλαβα ή παιχνιδιάρικα λογάκια. Τώρα ανακάλυπτε έναν άλλον Γεράρδο, ο οποίος της μιλούσε όπως δεν είχε μιλήσει ποτέ άνδρας σε γυναίκα. Κι εκείνη τον αγαπούσε, όπως δεν αγάπησε ποτέ γυναίκα άλλον άνδρα. Τα μάτια του είχαν χάσει τη χαϊδευτική έκφραση των ευγενών τραγουδιών. Κι ούτε πετούσαν πια τις παγωμένες σπίθες που έτρεμαν ακόμη κι οι εχθροί του. Έλαμπαν με μια μυστήρια πύρινη φλόγα, που η Ματθίλδη δεν είχε ξαναδεί επάνω του.

Για ώρα πολλή, αφότου ειπώθηκαν και τα τελευταία λόγια, συνεχιζόταν ένας βουβός διάλογος ανάμεσα στους δύο εραστές. Οι ψυχές είχαν πάρει τη σκυτάλη από τα χείλη, κι από τα μάτια τους περνούσαν άγνωστες λέξεις σε όλες τις ανθρώπινες γλώσσες. Μέσα σε μια νύχτα, εξάντλησαν όλα τα χρόνια που ονειρεύονταν να περάσουν μαζί. Δεν αγαπιόντουσαν πια: βίωναν την επιτομή της αγάπης. Και το φοβερό κειμήλιο που έκλειναν ανάμεσα στα ενωμένα τους χέρια διέχεε στις δυο καρδιές τους όλη τη θεϊκή ενέργεια με την οποία ήταν φορτισμένο. Εκείνη τη στιγμή, είχαν συγχωρηθεί. Εκείνη τη στιγμή είχαν σωθεί.

Και τότε έγινε κάτι σαν θαύμα. Μια δυνατή καταιγίδα έσκισε μια γωνιά του ουρανού, ίσα-ίσα για να περάσει μια αχτίδα σεληνόφωτος και να κατακαθίσει επάνω στους δύο εραστές, επάνω ακριβώς στα σταυρωμένα χέρια τους. Το πουγκί που περιείχε το ιερό κειμήλιο φάνηκε να ζωντανεύει, να λάμπει μέσα σ' αυτή τη μικρή επιφάνεια του κρεβατιού, απομονωμένου απ' τα βαριά παραπετάσματα. Η νύχτα σκοτεινίασε και πάλι, αλλά ο χρόνος είχε σταματήσει στο εσωτερικό αυτού του παράξενου πύργου, όπου οι δυο τους είχαν βρει καταφύγιο ενάντια στους στρατιώτες του βασιλιά, ενάντια στις ωδίνες του τοκετού, ενάντια στη ζοή και στον θάνατο.

Αυτή η στιγμή βαθιάς ομοψυχίας ανάμεσα στους δύο εραστές θα κρατήσει λίγο ακόμη, μέχρι η φύση να ξαναπάρει τα ηνία έπειτα απ' αυτή τη σύντομη διακοπή και η μαμή να πάρει τη θέση του ιπότη στο προσκεφάλι της ετοιμόγεννης. Ένα σπαρακτικό βογκητό διέλυσε τη μαγεία, και οι δύο νέοι ξαναμήχαν και πάλι ο καθένας στο σώμα του να υποφέρει απ' τον δικό του πόνο. Η γριά Αγνή ξαναπρόβαλε σαν το κεφάλι του Διαβόλου πίσω απ' τα βαριά πέπλα της Κολάσεως, όπως στην αναπαράσταση των Παθών το Πάσχα στις μεγαλουπόλεις. Με δυο κουβέντες, ξαπόστειλε και τον Γεράρδο και τη νυχτερινή μαγεία. Με μια σίγουρη κίνηση, έκλεισε την πόρτα του Παραδείσου και ξανάνοιξε τις πύλες της Κολάσεως στο σώμα της Μαθίλδης.

Κι έτσι ξανάρχισε η σιωπηλή αναμονή στον προθάλαμο, σε μια νύχτα βαριά από απειλές. Ο Γεράρδος ήξερε πως οι αδελφοί του από το τάγμα θα μιλούσαν. Ήσαν απλοϊκές ψυχές παγιδευμένες σ' ένα τραχύ σαρκίο, άνδρες μαθημένοι σε πολέμους εναντίον των Σαρακηνών κι όχι στα περίτεχνα βασανιστήρια που επιβάλλουν οι καλοί χριστιανοί. Πόσο καιρό θα βαστούσαν; Κι αν ένας λοχίας γνώριζε τη σχέση του με τη Μαθίλδη, κάποιιο άλλοι θα μπορούσαν σίγουρα να οδηγήσουν τους ανθρώπους του βασιλιά στον πύργο της. Με κάθε λεπτό που περνούσε, όλο και ζύγωνε η απειλή και μαζί κι ο κίνδυνος να δει την πολύτιμη παρακαταθήκη να πέφτει στα χέρια ενός ανάξιου βασιλιά.

Με κάθε λεπτό που περνούσε, ζύγωνε όμως και η λευτεριά της νέας γυναίκας. Κάθε λεπτό τον βασάνιζε με τη διπλή ρομφαία των αλληλοσυγκρουόμενων καθηκόντων του. Η Ματθίλδη, ο θησαυρός. Δύο ιερές παρακαταθήκες, δύο υποσχέσεις για το μέλλον. Δύο εξίσου αδιάλλακτες αγάπες, δύο παράλληλοι δρόμοι προς τη σωτηρία. Τι απ' τα δυο ήταν πιο πολύτιμο στα μάτια του ανθρώπου, στα μάτια του Θεού; Τι θα προσκόμιζε προς υπεράσπισή του τη μεγάλη ημέρα, όταν ο Ύψιστος Κριτής θα του καταλόγιζε τις αδυναμίες της ζωής του; Την πίστη του στον θησαυρό, που μπορεί να έσωζε τον κόσμο, ή την πίστη του σε μια νέα γυναίκα, που θα έσωζε ένα παιδί; Η απάντηση κρυβόταν στην πυρετώδη αναμονή του.

Λίγο πριν από το χάραμα, ενώ όλοι οι υπόλοιποι, εκτός απ' τον Γεράρδο, είχαν αποκοιμηθεί στον προθάλαμο, την ξανάπιασαν οι πόνοι και η μαμή φώναζε βοήθεια. Οι γυναίκες έτρεξαν στο πλευρό της, και παρά την ανυπομονησία του, τις απειλές του και την οργή του τον άφησαν απέξω. Δεν πέρασαν ούτε λίγα λεπτά, κι αυτός ο διπλός Γολγοθάς έλαβε τέλος. Ο τοκετός ήταν επώδυνος αλλά σύντομος. Μια κραυγή πιο δυνατή από τις άλλες, μετά σιωπή, που έμοιαζε να κρατά μια αιωνιότητα, κι ένα υγιέστατο παιδί, παρά τις λίγες εβδομάδες που του έλειπαν, παραδόθηκε, ροδαλό και ζαρωμένο, στα χέρια του συγκινημένου Ναΐτη. Ένα κορίτσι.

«Κορίτσι;» επανέλαβε, σκεπτικός, παίρνοντας στην αγκαλιά του το μικρό πακέτο όλο σπάργανα και χαμόγελα, που του έδωσαν με χίλιες δυο προφυλάξεις. Κορίτσι! Η ύστατη κοροϊδευτική χειρονομία της μοίρας ή το πρώτο σημάδι απ' τον Θεό; Κορίτσι! Προφανώς, δεν του είχε περάσει ποτέ αυτή η ιδέα απ' το μυαλό, όντας βέβαιος ότι ο Θεός διάλεξε τούτη την ημέρα πένθους για να δώσει νέα πνοή στο τάγμα του. Συνοφρυώθηκε, ανατριχιάζοντας ολόκληρος, και στύλωσε το βλέμμα του σ' αυτήν την τρυφερή σάρκα που έσφουζε από ζωή, αποζητώντας τρυφερότητα.

Ήταν ένα πανέμορφο μωρό, με κάτι φουσκωτά μαγουλάκια, το πρόσωπο του οποίου, αν και λίγο ζαρωμένο ακόμη, έλαμπε

με μια αγγελική λάμψη. Το παιδί της συγχώρησης, σκέφτηκε ο Ναΐτης. Αυτό το παιδί θα συμφιλιώσει τον Θεό με το καταραμένο ζεύγος. Ποιος θα είχε το κουράγιο να καταδικάσει μια αγάπη που έχει αποφέρει έναν τόσο ωραίο καρπό;

Ξαφνικά τα χαρακτηριστικά του χαλάρωσαν. «Αυτό σημαίνει πως δεν θα 'χεις να δώσεις καμμία μάχη. Η Θεία Πρόνοια ξέρει καλύτερα από μας τι έχουμε ανάγκη. Δέξου την ευλογία ενός πατέρα που δεν θα ξαναδείς ποτέ πια: το τάγμα θα πορευτεί ειρηνικά, αφού ο Θεός όρισε εσένα κληρονόμο του. Αποτύπωσε καλά τα χαρακτηριστικά του πατέρα σου: είναι, δίχως άλλο, η τελευταία φορά που τον βλέπεις».

Το παιδί τού χαμογελά, τουλάχιστον έτσι θέλει να πιστεύει, σαν να γυρεύει μια σπίθα νοημοσύνης μέσα στα κλειστά ματάκια του, που τα βλέπει να ανοιγοκλείνουν μόνο για χάρη του. Ζητά να δει τη Μαθίλδη: είχε αποκοιμηθεί, αποκαμωμένη από τη γέννα, αλλά αυτή είχε παραγγείλει να του συστήσουν την κόρη του προτού φύγει απ' το Μενσίλ. Αυτή είχε δώσει και την παρακάτω εντολή: να φύγει αμέσως χωρίς να την ξυπνήσει, η αποστολή του δεν μπορούσε να περιμένει άλλο. Να την εκπληρώσει μένοντας ήσυχος: ο πύργος θα φυλούσε καλά το μυστικό του και την κληρονόμο του.

Κι έτσι ο Γεράρδος έφυγε χωρίς να ξαναδεί τη Μαθίλδη, με το χαμόγελο στα χείλη, ακολουθούμενος από τον μόνο αδελφό-λοχία που διέφυγε απ' την παγίδα του βασιλιά. Καλύτερα έτσι. Η γυναίκα παραιτήθηκε από μόνη της απ' αυτό το στερνό αντίο. Πώς θα μπορούσε να εκπληρώσει την αποστολή του ελαφρά τη καρδία, αν είχε δει το ξεσκισμένο σώμα αυτής που αγαπούσε, αυτό το σώμα που δεν είχε ολοκληρώσει ακόμη το έργο του, με τη μαμή να πασχίζει μάταια να αφαιρέσει το ύστερο;

Όχι, η Μαθίλδη δεν είχε αποκοιμηθεί. Υπέφερε ακόμη κι έπνιγε την κραυγή της από φόβο μη φτάσει στ' αφτιά εκείνου που αγαπούσε. Θεέ μου, γιατί αργεί τόσο να φύγει! Άλλο ένα λεπτό να μένει, κι η κραυγή θα βγει από μέσα μου, θα ξεχυθεί απ' την

κάμαρά μου, και μετά θα φύγει ατιμασμένος. Αχ, κάνε να φύγει, Θεέ μου, κάνε να φύγει! Γιατί το μυαλό της είχε καταληφθεί απ' αυτή τη βιασύνη να ξεμπερδεύει κι όχι απ' την επιθυμία να τον κρατήσει κοντά της αυτήν την τελευταία στιγμή της ευτυχίας;

Φεύγοντας, ο Γεράρδος έπαιρνε μαζί του όλη την ελπίδα κι όλη τη χαρά του πύργου. Το μόνο που απέμενε τώρα στη Μαθίλδη ήταν αγωνία και δυστυχία. Ήξερε τι την περίμενε, αν δεν κατάφερε να βγάλει από μέσα της το ύστερο. Ένας επώδυνος θάνατος μετά τόσες ώρες εξαντλητικής πάλης. Και δεν ήθελε ο Γεράρδος να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που είχε μπροστά του, κουβαλώντας μέσα του το βασανισμένο σαρκίο της καλής του. Δάκρυα κύλησαν στα μάγουλά της, όταν άκουσε το ποδοβολητό του αλόγου του στην αυλή και τον καλπασμό του να ξεμακραίνει στο βάθος της αλέας. Ο στόχος της είχε επιτευχθεί, και τότε έμπηξε μια μεγάλη κραυγή πόνου και θλίψης, την κραυγή που έπνιγε μέσα της από την ώρα της γέννας, για να μη φτάσει στ' αφτιά του Γεράρδου. Ιδού λοιπόν! Η κληρονόμος του ήταν εκεί, κι ο Γεράρδος είχε φύγει. Τι περίμενε ο θάνατος για να αποτελειώσει το έργο του;

Ο θάνατος είχε στήσει όμως αλλού καρτέρι, μόνο που η Μαθίλδη δεν το 'ξερε. Δεν είχε περάσει ούτε μία ώρα, όταν ο αδελφός-λοχίας, τρομοκρατημένος κι αιμόφυρτος, ξανάρθε μόνος του στον πύργο. Τα τραύματά του ήσαν ελαφρά, αλλά χρειάζονταν επειγόντως φροντίδα. Αρνιόταν όμως να τους δείξει αυτά που είχε στην πλάτη του.

Τη στιγμή που οι δύο φυγάδες βγήκαν στη δημοσιά κατά μήκος του Μάρνη, έπεσαν επάνω στους άνδρες του τοποτηρητή, οι οποίοι πρέπει να είχαν στήσει ενέδρα σε όλους τους δρόμους που οδηγούσαν στο φρούριο των Ναϊτών, όπου δεν είχαν βρει τον Γεράρδο. Ο Ναΐτης αρνήθηκε να παραδοθεί. Ξαναμμένος απ' την ανάμνηση της Μαθίλδης και τις δυνάμεις που είχε πάρει στη διάρκεια της νύκτας που πέρασε στο προσκεφάλι της, πάλεψε σαν λιοντάρι. Το στιβαρό σώμα του κυριαρχούσε σε όλη τη

συμπλοκή, και οι ελιγμοί του σπαθιού του κρατούσαν τους στρατιώτες του βασιλιά σε απόσταση. Η μικρή επαρχιακή φρουρά αποτελούνταν από άτομα άπειρα στον πόλεμο. Αν και ήταν δέκα εναντίον δύο, δεν μπόρεσαν να αντισταθούν πολλή ώρα σ' έναν πολεμιστή του διαμετρήματος του Γεράρδου.

Κι έτσι αυτός, κατόρθωσε στο τέλος να τρέψει το στρατιωτικό απόσπασμα σε φυγή, αλλά κατέρρευσε στην άκρη του δρόμου, λαβωμένος θανάσιμα, με τσακισμένα νεφρά, ανίκανος να σταθεί πάλι στα πόδια του. Δεν άντεξε πολύ χρόνο, ίσα-ίσα για να παραδώσει στον σύντροφό του το κειμήλιο που είχε στη φύλαξή του. Μα τη στιγμή που ετοιμαζόταν να του εμπιστευτεί το μυστικό του μέρους όπου έπρεπε να το πάει και τον τρόπο με τον οποίο έπρεπε εν συνεχεία να κλείσει την κρύπτη, πνίγηκε από ένα κύμα αίματος και δεν μπόρεσε να προφέρει παρά μία τελευταία λέξη, κάτι σαν προσταγή και συνάμα αποχαιρετισμό: «Μαθθίλδη».

Μόνο η Μαθθίλδη, τώρα πια, ήταν ενήμερη για το μυστικό της κρύπτης. Και δεν υπήρχε χρόνος να της κρύψει το θλιβερό μαντάτο. Εκείνη έκανε πέρα τη μαμή, μόλις άκουσε τον καλπασμό του αλόγου στην αυλή, και πετάχτηκε αμέσως όρθια, για να ξαναπέσει κάτω με μια κραυγή, αδειάζοντας τα σωθικά της. Δεν ήταν το ύστερο αυτό που δεν έλεγε να βγει από μέσα της εδώ και μία ώρα. Αυτό το πράγμα σάλεψε ακόμη μέσα στην κολλώδη μάζα που αποκολλήθηκε μέσα σ' έναν ποταμό αίματος. Ήταν κάτι μαύρο κι ασθενικό, άσχημο και αποκρουστικό. Και ζούσε, Θεέ μου, πόση θέληση είχε να ζήσει! Η γριά μαμή σταυροκοπιόταν, λες και υπήρχε ακόμη χρόνος να ξορκίσει τη μοίρα.

«Ένας αδελφός-βάτραχος», μουρμούρισε. «Ένας αδελφός-βάτραχος. Θεέ μου, λυπήσου μας! Κυρά μου, τι είναι αυτό που μας κάνατε! Τι αμαρτία πληρώνετε;»

Οι υπηρέτριες έβαλαν πάλι τη Μαθθίλδη να πλαγιάσει, ξεσκισμένη μα ξαλαφρωμένη, σκουπίζοντας το αίμα που συνέχιζε να τρέχει απ' την κοιλιά της. Η μαμή ήξερε από βότανα επουλωτικά και λόγια καθησυχαστικά. Κι ενώ, κάτω, οι γυναίκες περιποιού-

νταν τον στρατιώτη, επάνω, η Αγνή περιποιούνταν τη Μαθίλδη σιγομουρμουρίζοντας, και το μικρό μαυριδερό έκτρωμα, στα χέρια των μαιών, ξεκινούσε τη ζωή του εν μέσω όλης αυτής της αιματοχυσίας.

«Ένας αδελφός-βάτραχος» συνέχισε να μονολογεί η μαία, χωρίς να σηκώνει το κεφάλι της από τη δουλειά της, και ήταν σαν να είχε αναγγείλει τα δέκα προφητικά σημάδια της Αποκάλυψης. Το παιδί, πρησμένο και τοσοδούλικο, ζαρωμένο σαν γριά γυναίκα, κουνούσε ήδη εκδικητικά τις γροθιές του. Ήταν ο λαγόνιος αδελφός, το παιδί των λαγόνων, ένα μικρό τέρας που ακολουθεί καμιά φορά τη γέννηση των πιο όμορφων παιδιών, σαν να θέλει να τιμωρήσει τη φύση που θέλησε να αγγίξει την τελειότητα.

Τη στιγμή εκείνη, ο λοχίας-αδελφός, που μόλις τον είχαν αφήσει απ' τα χέρια τους οι νοσοκόμες του, ζήτησε να δει την πυργοδέσποινα. Με το που τον άκουσε εκείνη να μπαίνει στην κάμαρά της, κατάλαβε. Ο Γεράρδος δεν είχε επιστρέψει κι ούτε θα επέστρεφε ποτέ ξανά. Ο στρατιώτης κάθισε σ' ένα σκαμνάκι, μπροστά απ' το κρεβάτι με τις τραβηγμένες κουρτίνες και της μιλούσε κοιτώντας μπροστά του, στο κενό, σαν να 'ταν σε εξομολογητήριο. Όχι, είπε από μέσα της, δεν θα έκλαιγε, ήταν πια πολύ αργά, πώς όμως μπορούσε να εμποδίσει τα δάκρυα που κυλούσαν ήδη στα μάγουλά της; Η Μαθίλδη δεν ήξερε πια γιατί έκλαιγε, για το παρελθόν που πέθαινε, για το μέλλον που γεννιόταν, για τον τωρινό πόνο ή για τη δυστυχία που θα ερχόταν; Ο θάνατος δεν κρίθηκε αρκετός για να εξιλεωθεί η αμαρτία της. Ο μοναχός-στρατιώτης είχε τον πιο καλό κλήρο, παίρνοντας την ντροπή του μαζί του στον τάφο του· ενώ εκείνη θα τη γευόταν κάθε ημέρα, μέχρι το τέλος της ζωής της, μέσα από το παραμορφωμένο θέαμα αυτού του μαυριδερού εκτρώματος.

«Σωθήκατε, κυρά μου», της είχε πει η μαία, βάζοντάς την πάλι να πλαγιάσει. Σώθηκε; Η γερόντισσα δεν ήξερε πως η ζωή της, από δω και πέρα, θα ήταν μια καταδίκη πολύ πιο επώδυνη· μια καταδίκη που θα ανανεωνόταν κάθε ημέρα μέσα απ' αυτό το

καταραμένο παιδί, που θα έβλεπε να μεγαλώνει μπροστά της, για να της θυμίζει το κρίμα της και τον θάνατο του Γεράρδου. Δεν άκουγε πια τα κοφτά λόγια του στρατιώτη. Τι σημασία είχαν τα πολλά λόγια; Το βασικό είχε ειπωθεί.

Όμως αυτός, με μάτια που έκαιγαν –απ’ τον πυρετό του τραυματισμού του ή απ’ αυτόν της αποστολής του;– δεν έλεγε να εγκαταλείψει το προσκεφάλι της, υψώνοντας τη φωνή του, σείοντας τις κουρτίνες του κρεβατιού. Δεν θα την άφηνε ήσυχη έτσι εύκολα. Τι τον ένοιαζε αυτόν ο πόνος μιας λεχώνας; Είχε στα χέρια του έναν απώτερο σκοπό.

– Πρέπει να ξαναφύγω, κυρά μου, ο χρόνος πιέζει. Έλεος, πείτε μου πού. Είστε η μόνη που γνωρίζει τον τόπο πλέον. Ο θησαυρός είναι εδώ, στο στήθος μου. Πού πρέπει να τον πάω; Για πού πρέπει να μπαρκάρω;

Θησαυρός; Έπιασε αυτή τη λέξη μέσα απ’ την ονειροπόλησή της. Και τότε κατάλαβε. Πεθαίνοντας, ο Γεράρδος είχε παραδώσει το φυλακτό στον στρατιώτη, μα δεν πρόλαβε να του εξηγήσει πού έπρεπε να το αποθέσει. Και τώρα ήταν η μόνη εναπομείνασα θεματοφύλακας αυτού του φοβερού μυστικού, το οποίο είχε υποσχεθεί να μην αποκαλύψει ποτέ σε κανέναν.

Δίστασε. Η πίστη στον λόγο της ζύγιζε πιο πολύ από την πίστη στην αποστολή της; Το κειμήλιο έπρεπε να διαφυλαχθεί, αυτή ήταν η τελευταία επιθυμία του Γεράρδου. Γι’ αυτό πέθανε· μέσω αυτού θα συνέχιζε να ζει, γι’ αυτό και ο Θεός επέτρεψε να επιζήσει εκείνη... Αχ, Γεράρδε... Μου άφησες μια κληρονομία κι έναν αδελφό-βάτραχο, όπως τον λέει η μαμή... Κι ο Θεός με άφησε να ζήσω, ώστε μια ημέρα η θυσία σου να μην αποδειχθεί μάταια. Και τότε μίλησε.

Μιλούσε σαν να μονολογούσε μέσα από το άδυτο του κρεβατιού με τις προστατευτικές κουρτίνες. Σαν να μην υπήρχε κανείς που ν’ ακούει την ίδια ή τον Γεράρδο, ο οποίος της υπαγόρευε το μάθημά της από την άλλη πλευρά αυτού του υφασμάτινου διαχωριστικού. Άδειασε μέσα της, όπως όταν γεννούσε, ελευθερώθηκε

από ένα μυστικό πολύ βαρύ για να το κρατά για τον εαυτό της, και τα δάκρυα συνέχιζαν να κυλούν στα μάγουλά της, απαλλάσσοντάς την από έναν πόνο πολύ δυνατό για μια γυναίκα μονάχη. Η ημέρα ανέτειλε επάνω από έναν νέο κόσμο, κι έπρεπε να αδειάσει από μέσα της όλο το παρελθόν της, για να τον υποδεχτεί. Μιλούσε κι έκλαιγε ακόμη, όταν ο στρατιώτης βγήκε αθόρυβα απ' την κάμαρά της. Εκείνη δεν το κατάλαβε.

Τα σύννεφα έφυγαν μαζί με τον λοχία-αδελφό, λες και ο ουρανός ήθελε να φτιάξει έναν κινητό θόλο επάνω απ' το ιερό κειμήλιο. Ένας αδύναμος ήλιος μπήκε στο δωμάτιο μαζί με τα δύο φασκιωμένα παιδιά που έφεραν στην αγκαλιά της. Το χαμόγελο επανήλθε στα χείλη της, όταν η μαμή άνοιξε διάπλατα τις κουρτίνες, αγγελιαφόρος μιας νέας ημέρας. Απίθωσε τα δύο ανήσυχα πακετάκια επάνω στην κουβέρτα της. Δυο ζωές ανεξάρτητες από δω και πέρα απ' τη δική της, οι οποίες προσπαθούσαν κιόλας να εξασκήσουν τα μικροσκοπικά τους μέλη, παρά τις φασκιές που ήσαν σφιχτοδεμένες γύρω τους.

Άθελά της, η Ματθίλδη σκέφτηκε τα σάβανα που τυλίγουν με τις ίδιες υφασμάτινες λωρίδες γύρω απ' τους πεθαμένους. Είχαν αφήσει επάνω στο κρεβάτι της δυο μικρά πτώματα, δύο μικρούς Γεράρδους καταδικασμένους, λίγο πιο νωρίς, λίγο πιο αργά, στην ίδια ανυπαρξία. Ο άνθρωπος, θνητός από τη φύση του, δεν μπορεί να γεννήσει παρά μόνον τον θάνατο. Πώς το είχε ξεχάσει μες στην ευτυχία της αγάπης της, που πίστευε ότι θα κρατούσε για πάντα; Τα δύο παιδιά ήσαν σαν τις δύο όψεις αυτής της αγάπης: το ένα λαμπερό σαν τον ουρανό και το άλλο ζοφερό σαν την Κόλαση· το ένα γεννημένο μέσα από μια σπάνια σύζευξη δύο ψυχών και το άλλο μέσα απ' τον οριστικό χωρισμό. Ενωμένα στο εξής σαν τη νύχτα με την ημέρα, το ένα καταδικασμένο να μένει πάντα στη σκιά του άλλου, για να του επιτρέπει να λάμπει με όλη του τη λαμπρότητα.

Ένα όμορφο κορίτσι, γερό και δυνατό· κι ένας αδελφούλης, μαυριδερός και μετά το πρώτο του μπάνιο, ένα έκτρωμα

ζαρωμένο και πονηρό, μισή μερίδα σε σχέση με την αδελφή του, το οποίο διατυμπάνιζε όμως δυο φορές πιο δυνατά από εκείνη τη μανιασμένη θέλησή του να γαντζωθεί απ' αυτόν τον κόσμο. Η Μαθθίλδη πήρε τρυφερά το κοριτσάκι στην αγκαλιά της. Έπρεπε να 'ρθει η μαμή να βάλει πλάι της τον μικρό-βάτραχο, ο οποίος απαιτούσε το μερίδιό του από τη μητρική στοργή. Την άφησε να τον βάλει πλάι της, χωρίς να του δώσει καμμία σημασία.

«Πήρες την ευλογία και την κληρονομιά του πατέρα σου», είπε στο αγγελούδι που είχε αποκοιμηθεί στο δεξί της χέρι. «Ήσουν η ελπίδα του κι η σωτηρία του. Θα είσαι η ανταμοιβή και η εξιλέωσή του. Όσο για σένα», πρόσθεσε, απευθυνόμενη στον φωνακλά, ο οποίος γύρευε ήδη το αριστερό της στήθος, «όσο για σένα, γεννήθηκες μέσα από τον θάνατό του, γεννήθηκες μέσα από την αποτυχία της αποστολής του. Θα βυζαίνεις κάθε ημέρα την κατάρα της μητέρας σου μαζί με το γάλα της».

Κι αυτή ήταν η τελευταία ματιά που έριξε σ' αυτό το παιδί.